

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

187

Vragen van het lid **Jadnanansing** (PvdA) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *ROC's die kwetsbare studenten weigeren* (ingezonden 26 september 2014).

Antwoord van Minister **Bussemaker** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 7 oktober 2014)

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht dat ROC's (Regionale onderwijscentra) kwetsbare studenten weigeren omdat ze niet gestraft willen worden door de Inspectie van het Onderwijs voor het uitvallen van deze studenten?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening dat ROC's kwetsbare jongeren niet mogen weigeren en dat deze jongeren recht hebben op onderwijs?

Antwoord 2

Een instelling heeft de maatschappelijke opdracht er alles aan te doen leerlingen zo goed mogelijk te begeleiden naar het halen van een diploma. Ik vind dat jongeren die graag een mbo-opleiding willen doen en hiertoe in staat zijn, op een instelling terecht moeten kunnen en alleen om legitieme redenen niet tot de opleiding mogen worden toegelaten. In mijn brief dd. 7 oktober met kenmerk 678352, waarin ik een reactie geef op de uitzending van Nieuwsuur, zet ik uiteen in welke situaties een instelling mag aangeven dat er voor de jongere geen plek is op de opleiding die hij of zij wil volgen.

Vraag 3

In hoeverre is er sprake van negatieve financiële prikkels, die er toe zouden leiden dat ROC's kwetsbare jongeren actief weren aan de poort?

¹ <http://nieuwsuur.nl/onderwerp/702284-duizenden-jongeren-geweigerd-op-roc.html>

Antwoord 3

Het hoort bij de maatschappelijke opdracht van mbo-instellingen om ook studenten met problemen een passende opleiding te bieden. Voor de begeleiding van leerlingen die meer ondersteuning nodig hebben, zijn diverse extra middelen beschikbaar gesteld waarmee de instelling de juiste ondersteuningsvoorzieningen kan inrichten. Bovendien zijn de financiële prikkels juist zodanig dat het loont om jongeren wél aan te nemen. Instellingen ontvangen van het Rijk reguliere bekostiging voor elke ingeschreven leerling. Ze worden tevens beloond voor de inspanningen om de leerling naar een diploma te leiden (diplomabekostiging).

Daarnaast is sprake van resultaatafhankelijke beloning, bovenop de reguliere bekostiging. Bijvoorbeeld de prestatiebonus die instellingen ontvangen wanneer zij het voortijdig schoolverlaten terugdringen. Ook de toekomstige beloning in het kader van de Kwaliteitsafspraken mbo is aanvullend. Een instelling wordt niet gekort, beboet of gestraft wanneer zij minder goed presteren. Zij ontvangen hooguit minder bonus. Bovendien zijn deze extra's omgerekend per leerling veel kleiner dan de reguliere bekostiging. Dus het loont om een jongere aan te nemen, ook jongeren die meer begeleiding nodig hebben.

Voor meer toelichting verwijs ik u naar mijn brief met reactie op de uitzending.

Vraag 4

Kunt u inzichtelijk maken hoeveel studenten er jaarlijks door ROC-instellingen worden geweigerd?

Antwoord 4

Er is geen centrale registratie van het aantal jongeren dat zich bij een instelling meldt voor een opleiding en hoeveel jongeren wel of niet zijn toegelaten. Ik heb daarom signalen verzameld die rondom de start van dit schooljaar zijn binnengekomen, zo'n 130 in totaal. Het gaat om ongeveer 20 meldingen van weigeringen die bij mijn ministerie zijn binnengekomen via medewerkers, accountmanagers voortijdig schoolverlaten en via de casussen van het lid Ypma (in het kader van passend onderwijs). Het JOB heeft voor dit schooljaar 81 klachten gehad van studenten die zijn geweigerd. De Inspectie van het Onderwijs heeft één melding gekregen die aanleiding gaf de instelling direct te onderzoeken. Intussen is met desbetreffende instelling gesproken, verder onderzoek bleek niet nodig omdat de afwijzing geoorloofd was en de aannameprocedures op orde bleken. Daarnaast heeft zij 7 meldingen gekregen die meegenomen worden in het regulier toezichtsonderzoek naar de instellingen.

Naar aanleiding van de uitzending zijn 20 burgerbrieven binnengekomen die melding maken van een weigering. Deze casussen worden nu onderzocht, de schrijvers worden beantwoord en geadviseerd en met de instellingen wordt waar nodig gesproken.

Omdat ik graag scherp zicht wil op de situatie, ga ik de Ombudslijn mbo opdracht geven als centraal punt de meldingen van geweigerde jongeren te gaan registreren, zodat ik gericht kan analyseren wat de grond van de weigering is en waar nodig actie kan ondernemen.

Vraag 5

Waar kunnen kwetsbare studenten, die worden geweigerd door ROC's, nu terecht met hun klachten?

Antwoord 5

Wanneer een jongere door een ROC niet op een opleiding wordt toegelaten en van mening is dat dit onterecht is, kan hij of zij op een aantal plekken terecht. Jongeren onder de 18 jaar kunnen via hun woongemeente contact opnemen met de leerplichtambtenaar. Voor jongeren van 18 of ouder is er de RMC-functionaris. Zij kunnen de jongere adviseren over de vervolgstappen en het gesprek aangaan met de instelling. Ook kunnen zij via het signalenloket bij de Inspectie van het Onderwijs melding doen wanneer ook in hun ogen de weigering onterecht is.

Daarnaast zijn in de regio's onderwijsconsulenten actief. Zij bemiddelen tussen onderwijsinstellingen en de leerling. Jongeren (of ouders) kunnen naar de geschillencommissie stappen of bellen met de Ombudslijn mbo. Ook

kunnen zij hun klacht melden bij het JOB. Deze signalen komen dan binnen bij OCW.

Daarnaast kunnen gehandicapte of chronisch zieke studenten op grond van de Wet gelijke behandeling en chronisch zieken een klacht indienen bij de instelling zelf en / of zich wenden tot het College voor de Rechten van de Mens.

Vraag 6

Hoe gaat u ROC's wijzen op en houden aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid die zij hebben om ook kwetsbare jongeren onderwijs aan te bieden?

Antwoord 6

Veruit de meeste ROC's houden zich aan hun verantwoordelijkheid. En doen ontzettend veel om jongeren zo goed mogelijk te begeleiden naar een diploma. Ook jongeren die meer moeite hebben om mee te komen. Dit onderschrijft de MBO Raad ook in haar verklaring naar aanleiding van de Nieuwsuurtuitzending.² De Raad herkent het in de reportage geschetste beeld niet dat instellingen om financiële redenen leerlingen weigeren.

Dat neemt niet weg dat ik er scherp op wil toezien dat jongeren voldoende kansen krijgen om zich voor te bereiden op een zelfstandige plek in de samenleving. Ik verzamel de meldingen die binnenkomen bij de verschillende organisaties (zie vraag 4). De casussen onderzoek ik, waar zinvol neem ik contact op met betrokkenen en de instellingen. De meldingen stuur ik door naar de Inspectie. Ik zal de instellingen aanspreken en wijzen op hun verantwoordelijkheid. Ook in het plan van aanpak voor kwetsbare jongeren, dat ik dit najaar naar de Kamer zal sturen, doe ik een beroep op de verantwoordelijkheid van instellingen, maar ook van gemeenten, zorg, arbeidsmarkt.

Waar ik vermoed dat weigering gebaseerd is op onjuiste of onvolledige informatie, zal ik richting de instellingen tevens inzetten op verduidelijking van het systeem van bekostiging, aanvullende beloning en beoordeling en regelgeving.

Vraag 7

Op welke wijze gaat u de Inspectie van het Onderwijs inzetten om er zorg voor te dragen dat deze kwetsbare jongeren het onderwijs krijgen waar zij recht op hebben?

Antwoord 7

Wanneer ik signalen krijg dat instellingen leerlingen om onjuiste redenen weigeren, stuur ik deze naar de Inspectie. Als daar aanleiding toe is, gaat de Inspectie op korte termijn naar de instelling toe. Ik zal instellingen waar nodig aanspreken en wijzen op hun verantwoordelijkheid. Daarnaast betreft de Inspectie signalen die binnenkomen in haar jaarlijks toezicht op instellingen. Blijkt dat sprake was van onterechte weigering, wordt de instelling aangesproken en verzocht de procedures aan te passen. Blijkt uit vervolgonderzoek onvoldoende verbetering, volgt mogelijk strenger toezicht en een sanctie.

Vraag 8

Welke mogelijkheden heeft u om ROC's, die kwetsbare jongeren weigeren, direct aan te spreken en te beboeten? Bent u bereid om deze onderwijsinstellingen te berispen en te beboeten wanneer zij jongeren onterecht weigeren aan de poort?

Antwoord 8

Om ROC's gericht aan te kunnen spreken, is het essentieel dat exact duidelijk is op welke grond de leerling geweigerd is. Daarvoor is eerst objectief onderzoek nodig. Zie ook het antwoord op vraag 7.

² <http://www.mborraad.nl/?news/5083412/Verbazing+over+Nieuwsuur-uitzending+«Mbo-scholen+vangen+juist+duizenden+kwetsbare+jongeren+op».aspx>